

REVISTA ECONOMICĂ.

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII“, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA“ sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală (Arpașul-inf.) Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreana, Chiorana, Chiseteiana, Codreana, Codrul (Buteni), Codru (Lupșa), Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Cordiana, Coroana (Bistrița), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgetana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănițerul, Hațegana, Însoțire de credit (Veștem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavoșdia), Isvorul (Sângeorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana, Murășianul, Maramurășana, Nădlăcana, Negoitul, Noiana, Olteana, Oraviciană, Orientul, Patria, Piatra, Plugarul (Cacova), Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reuniunea de impr. și păstrare (Ily-mare), Rîureana (Cap.-Mănăstur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Șoimul (Vașcău), Sebeșana (Sebeșul săs.), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Șercăiana, Sylvania, Speranța (Hosman), Steaua, Șoimul (Uioara), Târnăveana, Țibleșana, Timișana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sânmărtin), Vulturul, (Tășnad), Zărândeana, Zlăgnea.

Prețul de prenumărare:

pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—

Redactor responsabil:

CONSTANȚIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:

de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Proces verbal

luat în a VII-a adunare generală ordinară a „Solidarității“, asociațiune de institute financiare, ca însoțire, ținută la 19 Septembrie 1915 în Sibiu (sala de ședințe a comitetului central al „Asociațiunii“), la 10 oare a. m.

Prezident:

Iosif Popescu.

Notar:

Ioan I. Lăpădatu.

Ca membrii ai însoțirii au fost reprezentate în adunarea generală următoarele institute de credit și economii:

1. «Agricola», Hunedoara	prin N. Macrea	cu 1 cuote
2. «Agricola», Sebeș	„ I. Vătășan	„ 2 „
3. «Albina», Sibiu	„ I. Lissai	„ 10 „
4. «Ardeleana», Orăștie	„ I. Mihaiu	„ 3 „
5. «Arieșana», Turda	„ I. Lissai	„ 1 „
6. «Armonia», Cincul-mare	„ D. Stănuțiu	„ 2 „
7. «Auraria», Abrud	„ Dr. V. Preda	„ 5 „
8. «Avrigeana», Avrig	„ I. Vătășan	„ 1 „
9. «Banca poporală», Dej	„ I. Lissai	„ 1 „
10. «Bihoreana», Oradea	„ Const. Popp	„ 11 „
11. «Cassa de păstr.», Mercurea	„ Dum. Vulcu	„ 1 „
12. «Cassa de păstr.», Săliște	„ Const. Herția	„ 2 „
13. «Cordiana», Fofeldea	„ N. P. Petrescu	„ 2 „
14. «Coroana», Bistrița	„ Const. Popp	„ 1 „
15. «Corvineana», Hunedoara	„ S. Roșca	„ 1 „
16. «Crișana», Brad	„ Dr. N. Comșa	„ 3 „
17. «Doina», Câmpeni	„ Dr. V. Preda	„ 5 „
18. «Economia», Cohalm	„ S. Roșca	„ 1 „
19. «Furnica», Făgăraș	„ M. C. Jiga	„ 3 „
20. «Geogeană», Geoagiu	„ I. Mihaiu	„ 2 „
21. «Grănițerul», Dobra	„ I. Lăpădatu	„ 1 „
22. «Însoțirea de credit», Veștem	„ I. Mărginean	„ 1 „
23. «Iulia», Alba-Iulia	„ Nic. Ivan	„ 2 „
24. «Lăpușana», Lăpușul ung.	„ I. Lăpădatu	„ 1 „
25. «Lumina», Sibiu	„ D. Vulcu	„ 1 „

26. «Mărgineana», Poiana	prin Dr. N. Comșa	cu 1 cuote
27. «Mercur», Năsăud	„ Dr. L. Borcia	„ 1 „
28. «Mielul», Poiana	„ Dr. N. Comșa	„ 1 „
29. «Mureșiana», Reghin	„ Ios. Popescu	„ 1 „
30. «Mureșanul», Radna	„ I. Lăpădatu	„ 3 „
31. «Maramureșana», Sighet	„ Const. Popp	„ 1 „
32. «Noiana», Noul-român	„ M. C. Jiga	„ 1 „
33. «Negoitul», Porumbăcul-sup.	„ Const. Popp	„ 1 „
34. «Olteana», Viștea-inf.	„ N. Borzea	„ 1 „
35. «Orientul», Dobra	„ S. Roșca	„ 1 „
36. «Poporul», Lugoș	„ V. Giurgiu	„ 1 „
37. «Rîureana», C.-Mănăstur	„ Dr. N. Comșa	„ 1 „
38. «Sebeșana», Sebeș	„ I. Albon	„ 2 „
39. «Selăgiana», Jibou	„ I. Lissai	„ 1 „
40. «Șercăiana», Șercaia	„ M. C. Jiga	„ 2 „
41. «Sylvania», Șimleu	„ C. Popp	„ 2 „
42. «Vatra», Cluj	„ N. Ivan	„ 3 „
43. «Victoria», Arad	„ I. Lăpădatu	„ 10 „
44. «Viitorul», Ocna	„ I. Droc	„ 1 „
45. «Vulturul», Sânmărtin	„ S. Roșca	„ 1 „
46. «Vulturul», Tășnad	„ I. Mihai	„ 1 „
47. «Zlăgnea», Zlagna	„ I. Vătășan	„ 5 „

Total: 106 cuote

Nr. 1.

Secretarul «Solidarității», d-nul *Ioan I. Lăpădatu*, arată că neputând participa la această adunare din cauză de morb nici prezidentul și nici vice-prezidentul însoțirii, în sensul §-lui 40 din statute urmează să se aleagă pentru conducerea ședinței de azi un prezident din sinul reprezentanților prezenți. Propune să fie ales spre acest scop d-nul *Iosif Popescu*, directorul băncii «Mureșana» din Reghin.

Adunarea generală primește cu unanimitate propunerea secretarului «Solidarității» și d-nul *Iosif Popescu* ocupă locul de prezident al ședinței de azi.

Nr. 2.

Prezidentul arată că adunarea de azi a fost convocată în ordine, amăsurat convocării publicată în Nr. 36 dela 4 Sept. a. c. al «Revistei Economice», care se alătură la acest proces verbal sub 1% și că din 118 membrii sunt reprezentate 47 institute și constatând, că în înțelesul §-lui 41 din statute, adunarea generală e capabilă a duce decizii valide —

declară a VII. adunare gener. ordinară a «Solidarității» de deschisă și în conformitate cu dispozițiunile §-lui 40 din statute, numește notar pe *Ioan I. Lăpădatu*, scrutinători pe d-nii *Dr. Nic. Comșa* și *Dr. V. Preda*, iar ca bărbați de încredere pentru verificarea procesului verbal pe d-nii *Dumitru Vulcu* și *Ioan Vătășan*.

Nr. 3.

Se prezintă și cetește:

1. raportul secretarului «Solidarității» despre activitatea însoțirii în cursul anului trecut, care raport a fost publicat și în Nr. 35 dela 28 August. a. c. al «Revistei Economice», organul oficial al însoțirii, și

2. Contul bilanț și profit și pierdere pro 1914 precum și raportul comitetului de supraveghiere, anexate sub 2 și 3 la acest proces verbal.

Raportul secretarului «Solidarității» despre activitatea însoțirii se ia spre știre.

Contul bilanț și profit și pierdere — pe baza raportului comitetului de supraveghiere — se aprobă și se decide ca profitul de Cor. 30:50 să se treacă în contul anului următor.

Totodată adunarea generală dă direcțiunii și comitetului de supraveghiere absolutul pentru gestiunea anului încheiat.

Nr. 4.

Se trece la p. 5 al ordinei de zi: autorizarea direcțiunii de a numi un număr corăspunsător de revizori-experti.

Adunarea generală autorizează direcțiunea însoțirii să numească și pentru anul curent numărul necesar de revizori-experti.

Nr. 5.

Se pune la ordinea zilei a) alegerea a trei membri în direcțiune cu mandat pe trei ani și b) alegerea membrilor comitetului de supraveghiere, deasemenea cu mandat pe trei ani.

Se alege cu totalitatea voturilor celor prezenți:

a) ca membrii în direcțiune d-nii *Parteniu Cosma*, *Ioan I. Lăpădatu* și *Const. Popp*, cu mandat pe trei ani, și

b) ca membrii ai comitetului de supraveghiere d-nii *Nic. Ivan*, *Dr. Nic. Comșa*, *M. C. Jiga*, *Const. Herția* și *Petru Stoica* — deasemenea cu mandat pe trei ani.

Nr. 6.

Ordinea de zi fiind exhaustată, prezidentul mulțamește celor prezenți pentru interesul arătat față de lucrările «Solidarității»

și declară adunarea generală de încheiată.

D. U. S.

Iosif Popescu m. p.,
prezident.

Ioan I. Lăpădatu m. p.,
notar.

Cetit și verificat:

Dumitru Vulcu m. p.

Ioan Vătășan m. p.

Cauzele și urmările războiului.

Nimenea nu se mai îndoieste, că nu una, ci mai multe din cauzele războiului actual sunt de natură economică. Căci, cine ar putea nega, că există vre-un stat, ai cărui conducători să nu dorească și să nu tindă a spori bunăstarea cetățenilor săi și în genere prosperitatea statului?

Această bunăstare și această prosperitate sunt condiționate însă de o mulțime de împrejurări interne și externe. Doar se știe, că nici un stat nu se poate închide ermetic, înlăturând cu totul orice influențe externe. Din contră toate statele au legături strânse unele cu altele. Și cu cât un stat a ajuns pe o treaptă mai înaltă de cultură și civilizație, cu atât e legat mai strâns de alte state prin legături de tot felul, între cari nenumărate de natură economică.

Aceste legături sunt impuse de necesități superioare, cari nu se pot încunjură.

Statele, cu producțiune extinsă de cereale, caută legături cu state, cari nu produc cereale îndeajuns pentru acoperirea trebuințelor lor. Și tot așa statele cu producțiune intensă de cafea, de bumbac etc., caută legături cu statele lipsite de aceste articole.

De altă parte statele, ajunse pe o treaptă înaltă de dezvoltare a industriei și comerțului, caută legături cu statele rămase îndărăt pe aceste terene.

Astfel, cum am zis, statele au stăruit și vor stăru-i întotdeauna a trăi în strânse legături de afaceri unele cu altele, și nu numai pentru satisfacerea celor mai neapărate necesități, ci și pentru a profita cât mai mult în urma acestor legături: asigurând, prin convenții economice, de bușee tot mai largi, tot mai

multe și mai sigure produselor proprii de prisos și, în același timp, atrăgând în țară, în condiții cât mai priincioase, articolele de trebuință, ce lipsesc.

Dar cele mai multe state, în cursul istoriei, nu s'au mulțumit numai cu legăturile de schimb, despre care am amintit în cele precedente, ci, treptat cu dezvoltarea lor, au stăruit neîntrerupt și pentru sporirea puterii lor: prin lărgirea granițelor și prin asigurarea condițiilor celor mai priincioase de liberă mișcare pe uscat și pe mare.

Cine ar putea tăgădui, că și războiul actual nu a fost pregătit, mare parte, în vederea scopurilor amintite?

Da, firește, în ultima analiză la aceste considerații se reduc uriașele încăierări pornite înainte cu 14 luni.

În vederea câștigurilor de tot felul, mai ales însă în vederea câștigurilor de natură economică, s'au pus la cale alianțele puterilor europene și se lucrează în ruptul capului de a atrage în vârtejul războiului și statele mai mici, cari până aci au stat la o parte. În vederea scopurilor amintite s'au mișcat și se mișcă toate petrele, pentruca să se aprindă marele incendiu și pe celelalte continente, în Asia, America și Africa; ca astfel întreg globul pământesc — uscatul și mările — să devină un vulcan clocotitor.

De sine se înțelege, că ceice au pus la cale acest foc pustiitor au trebuit să prevadă, că el are să iee un caracter general, cum nu s'a mai pomenit, să fie îndelungat și foarte crâncen, împreună cu grozăvii și dezastre, cu jertfe uriașe în oameni și bunuri de tot felul.

Ei au putut să prevadă sdruncinarea situației economice și financiare, ce se va crea și scumpetea ce are să urmeze.

Dar cu toate acestea, contând la avantajile unui războiu cu succes — căci, înainte de războiu, fiecare stat crede că are să iese victorios — nu s'a cruțat și nu se cruță nimica, îndeosebi, în considerarea avantajilor economice favorabile cu cari se contează, de regulă, pentru eventualitatea unui războiu victorios.

Între astfel de împrejurări toată lumea se întreabă: ce are să urmeze după acest războiu îngrozitor? Toată lumea se întreabă, însă un răspuns întreg și sigur nimenea nu e încă în stare să dea. Succesele războiului de până acum sunt, ce e drept, de natură a indica, până la oarecare limită, în care parte se va pleca cumpăna. Dar mersul războaielor fiind capricios, totuși nu se poate prezice încă cu certitudine rezultatul final al acestui războiu. Noui succese însă vor da o măsură de judecată tot mai temeinică și lămurită asupra rezultatului final, așteptat cu înfrigurare de toate popoarele Europei și în parte și a celorlalte continente.

Atâta știm cu toții, deja de pe acum, că oricare ar fi rezultatul războiului, el va avea multe și grave urmări politice și economice, cari se vor resimți pe

întreaga suprafața pământului; îndeosebi însă pe continentul nostru. Și cu cât el se va îndelunga mai mult, cu atât prefăcățile politice vor fi mai surprinzătoare și crizele economice și financiare mai grave și de durată. E incontestabil, că în aceste vremuri toate eforturile se concentrează într-o procură cele necesare pentru a face față nevoilor împreună cu purtarea războiului. Cele mai viguroase brațe sunt scoase din serviciul agriculturii, meseriilor, industriei și comerțului și puse în serviciul războiului. Astfel toți ramii productivi ai economiei naționale trebuie să tânjească. În același timp însă milioanele de luptători, subtrași dela ocupațiunile lor productive, trebuie să consume de-agata, trăind din bugetul statului, împreună cu familiile lor, împărțite și ele cu ajutor de stat. Animalele de muncă sunt adunate cu duimul pentru scopuri de războiu, parte pentru tracțiune, parte pentru hrană etc., împuținându-se și ele ca și luptătorii și producându-se un gol, care va trebui să fie odată foarte simțit. Căci, nu se poate tăgădui, că lipsa celor morți și celor ajunși, prin războiu, necapabili de muncă, are să devină o sarcină pentru stat și pentru familiile lor. Iar contingentul acesta de forțe productive, scos dintr-o dată din rostul său da muncă și câștig, va trebui, negreșit, să desechilibreze în mare măsură economia națională. Tot așa și împuținarea animalelor de muncă a produs, și până acum, și are să producă, încă și mai mult în viitor, o desechilibrare a stărilor ordonate înainte de războiu.

Bugetele statelor angajate în războiu și chiar și a statelor neutre se vor încheia cu deficite enorme, iar datoria publică a fiecărei țări va crește în mod nemaipomenit. Pentru preîntimpinarea dezastrelor financiare singura cale, rămasă deschisă după războiu, va fi aceea a unor noi *impozite*, după ce cu noul sistem de impozite nu se va mai putea scoate la bun sfârșit echilibrarea finanțelor statului. Și aceste impozite au să fie din cale afară grele, mai ales, pentru statele, ce vor ieși biruite din încăierarea această uriașă, ele având să supoarte nu numai sarcinile reclamate de necesitățile statului propriu, ci și acele ale despăgubirilor de războiu, ale biruitorilor; prin urmare sarcini duble.

Greutatea nouilor impozite va fi cu atât mai apăsătoare, cu cât datoria publică înainte de războiu a fost mai mare, sarcinile de miliarde ale războiului mai ridicate, dezastrele mai mari și îndatoririle impuse prin pierderea luptei mai oneroase. Firește, că de rezerve ale statului nu se mai poate vorbi. Doar toate statele angajate în războiu și cele neutre au contractat de repețite ori împrumuturi și vor mai contracta. Și aceasta tocmai pentru că rezervele s'au epuizat de mult, pretutindeni, precum și primele împrumuturi de stat contractate.

Dar aceasta nici nu e de mirare; pentru că atât statele angajate în războiu cât și cele neutre, cari trăiesc în stare de o mare nesiguranță, cheltuiesc miliarde pentru armament, munițiuni, subsistență etc.,

cheltuiesc, s'ar putea zice cu tot dreptul, peste puterile lor.

Știm ce pătesc particularii, cari, neținând seamă de măsura puterilor lor, cheltuiesc în ruptul capului, fără a se mai gândi ce-i așteaptă și cari, în fine, ajung la ruină și cea mai neagră mizerie.

Natural, că între economia statului și a individului sunt multe note asemănătoare. Totuș statul, ca colectivitate, are putința de a se strecură mai ușor, decât indivizii, prin crizele grele financiare și economice.

Așa are să fie și după încheierea războiului de față. Dacă statul nu va mai putea contracta împrumuturi într'alte țări, va continua a le încheia în lăuntru țării, și în ultima analiză va urcă impozitele existente și va crea impozite noi, cari au să apese enorm asupra cetățenilor, trebuind astfel toți să desfășure o muncă uriașe, să trăiască cumpătat, și să aducă ani dearândul jertfe fără număr în interesul restabilirii progresului economic și financiar de odinioară al țării.

Chiar și în cazul, că vom eși biruitori, primind despăgubiri de războiu, va fi mic numărul aceluia, dintre noi, cari vom putea lupta mai ușor cu greutatea, ce se vor înstăpâni după încheierea acestui sbiciu al lui D-zeu.

Între cei dintâi vor fi capitaliștii și toți aceia pe cari războiul i-a găsit bine înstăriți, ori cari s'au aranjat bine — cum se află destui — în timpul războiului. Marea masă a populațiunii, fie plugari, meseriași, industriași, comercianți ori funcționari de toată seama, va avea să simtă multă vreme creșterea extraordinară a poverii nouilor sarcini, ce li se vor impune sub titlul de impozite pentru echilibrarea datoriei publice, pricinuite de războiu.

Puțini numai din membrii numitelor clase vor putea respira mai ușor, anume ceice prin războiu nu au fost loviți prea fără milă în interesele lor.

În tot cazul vor tânji gospodăriile sutelor de mii și chiar milioanele, cari parte au perit pe câmpul de luptă și prin spitale, ori au rămas schilodiți și nehnarici de a mai munci și agonisi ca odinioară. Pânăcând se vor ridică copiii acestora pentru a înlocui pe deplin pe tatăl lor și până când contingentele de juni viguroși, pieriți în floarea vieții, vor fi înlocuiți cu sucrescențe nouă, până atunci golul va fi mare în economia națională și acest gol îl vor simți familiile stinghere și cu ele împreună și economia națională.

Și precum se întâmplă în agricultură, la țară, tot așa se întâmplă și în meserii și în industrie. Aici încă și mai puțin se poate înlocui, dintr'odată, cel căzut sau schilodit în războiu. Atelierele rămase stinghere, poate, stinghere vor rămâne pentru totdeauna.

Deasemenea vor suferi întreprinderile comerciale prin moartea ori schilodirea stăpânului lor. Multe,

foarte multe din acestea abiă se vor mai reculege în urma dezastrului, ce le-a ajuns.

Și tot așa va fi cu toți ramii, de fapt productivi, ai activității omenești.

Nu mai puțin se va resimți pierderea magistrului din școală, a medicului, inginerului etc., neputându-se înlocui pe dată pierderea unui număr de sute și mii din aceștia cu alți indivizi bine cualificați pentru numitele cariere.

Iată deci, că pierderile de tot felul vor fi mari și va trece multă vreme, pânăce ranele se vor vindeca, până când se vor ridica puteri nouă, cari să întregească rândurile rărite ale celor scoși din lupta vieții.

Și câte încordări și câte jertfe se vor cere până când se va restitui, măcar în parte, capitalul adus jertfă pe altarul patriei cu ocazia acestui războiu înfricoșat!

Câte sfortări vor trebui făcute până când se vor reconstrui cetățile, orașele și satele pustiite, drumurile și podurile ruinate etc.

Și toate acestea se vor putea săvârși, cum am spus, nu cu ajutorul împrumuturilor, ci prin *impozite noi*, cari vor apăsa cu greutate de plumb asupra tuturor contribuenților. Cu atât mai mult pentru că *lipsa de bani* va trebui să se resimtă pretutindenea și *scumpetea* va avea să dăinuiască ani dearândul în toate straturile poporului.

O operă mare și grea ne așteaptă pe toți ceice vom supravețui acest războiu înfricoșat. Opera de a readuce toate lucrările la starea lor normală.

În vederea ajungerii acestui scop trebuie să ne pregătim cât mai bine sufletește, întărindu-ne moralul pentru lupta serioasă ce ne așteaptă. Toți să ținem seamă de povețele, ce ni se dau, rămânând tari în credință, stăruitori la muncă și economisind mai mult decât oricând altădată.

Dintre toate se impune, mai mult decât orice, *plătirea datoriilor*, de cari mulți se pot ușura acum cu mai multă înlesnire decât altădată. Iar pentru agricultori, îndeosebi, este prima datoriță să nu se lipsească de *vite*, fără de cari seacă isvorul de câștig și bunăstare.

Pentru întocmirea vieții după războiu se cer, norme nouă, cari ar trebui sistematizate deja de pe acum și pornită o propagandă vie pentru înfăptuirea lor.

Numai așa am ajunge să purtăm mai cu înlesnire sarcinile grele, ce ne așteaptă pe toți, după încheierea războiului și să ducem cu perseveranță lupta de reculegere ce va urmă.

S.

Influența războiului asupra venitului institutelor de bani.

Fiind Ungaria un stat per eminentiam agrar, e natural că partea cea mai mare a isvoarelor de câștig și veniturile le dă agricultura și prin urmare formarea de capital încă are în preponderanță un caracter agricol. Capitalurile formate prin activitatea agricolă iarăși se investesc în cercul agriculturii, prin ce deo parte se imobilizează, de altă parte încetinează procesul formării de capital. Imobilizarea și formarea pe încetul a capitalului sunt cei mai fideli tovarăși ai producției agrare și aceasta e cauza, că în statele agrare producțiunea dispune de capital mobil în măsură cu mult mai limitată decât în statele, cari se ocupă mai cu seamă cu industria. Imprejurarea, că stă la dispoziție în măsură limitată capitalul mobil ne explică faptul știut de toți, că în țara noastră intermediarii capitalului mobil au cu mult mai mare influență și cerc de activitate decât în statele, cari înclină spre industrialism. Dacă facem o comparație între institutele de bani dela noi și din străinătate, negreșit vom observa, că institutele noastre de bani sunt înaintea celor din străinătate în ce privește multilateralitatea afacerilor, dar totodată putem constata și aceea că institutele noastre sunt, în proporție cu capitalul ce posed, cu mult mai tare angajate de cum se întâmplă aceasta în străinătate.

În urma cercului de activitate multilateral referințele de câștig ale institutelor de bani dela noi sunt cât se poate de favorabile. În timpuri de progres general ajung institutele de bani la frumoase câștiguri în urma circulației intensive de bursă, animată prin diferite fondări și emisiuni de acții, precum și referințe de interese favorabile, pe când în timpuri de stagnare sau de regres transitoriu depunerile, emisiunea de obligațiuni și afacerile hipotecare contrabalansează scăderea venitelor. În urma celor expuse mai sus institutele de bani dela noi asigură acționarilor un venit asemănător cu renta. Acest venit, quasi rentă, nu a fost știrbit în timpul înainte de războiu. Precum se știe institutele de bani — conformându-se intențiilor guvernului — au moderat dividendele provenite din câștigul anului trecut, această deferare unanimă a institutelor de bani a fost însă considerată în cercuri largi ca lipsită de echitate. Acuza aceasta însă este în general nebazată, fiindcă institutele de bani numai din motive de precauțiune ivite în urma războiului au forțat formarea de rezerve, ca să-și poată corege venitul scăzut în mod esențial și să-l sprijinească și pe timpul ce va urma după războiu, când venitul — fie și numai în mod transitoriu — va avea cu siguranță timp mai îndelungat lipsă de îmbunătățire.

În urma izbucnirii războiului bursa s'a închis și ca urmare au lipsit și câștigurile considerabile de bursă și abstrăgând de finanțarea liferărilor pentru ar-

mată, nu s'a imbiat ocazia potrivită pentru afaceri nouă și pentru transacții financiare mai mari. Afacerile hipotecare încă au stagnat, despre acuirare de afaceri nouă nici vorbă nu putea fi și cele mai multe institute s'au mulțumit cu aceea, că au putut asigura interesele obligațiunilor, cari formau baza capitalului investit în afaceri hipotecare. Tendința aceasta a rămas însă zadarnică la un percent considerabil, deoarece în urma moratorului a stagnat plățirea anuităților și a intereselor. După cele două împrumuturi de războiu cu drept s'a putut aștepta, că aceste vor atinge foarte greu contingentul depunerilor de pe la bănci. Cu atât a fost mai plăcută surprinderea, nu numai că nu s'a întâmplat așa, ci, dupăcum arată eclatant bilanțurile semestriale publicate până acuma, contingentul depunerilor s'a urcat în mod deosebit în urma abundenței generale de numărare.

Între împrejurări economice normale etalonul oficial de escont dela Banca Austro-Ungară de 5% și 5¹/₂% ar fi putut influența în mod favorabil venitul de interese al institutelor de bani; știm însă și aceea, că deodată cu acest procent, mult mai urcat decât cel normal, există totodată și o abundență de numărare, ce îngreunează o aplicare avantajoasă a politicii de interese. Băncile mari nu de mult și-au putut plasa cambiile obicinuite pe piața din Viena numai cu 3¹/₄% resp. 3¹/₂%. Cu toate că urcarea depunerilor e constantă, totuși etalonul de reescont pe piața din Viena s'a urcat mai nou la 3⁷/₈% și în mai multe cazuri la 4%. E foarte natural, că urcarea aceasta are un caracter transitoriu, se poate valida numai pe durată scurtă și așa nu poate produce schimbări mai esențiale în politica de interese a institutelor.

Explicarea relațiilor abnormale în ce privește dobânda e foarte simplă: trebuințele de pace ale circulației economice s'au redus la minimum și deodată cu aceasta a scăzut repentin și măsura îndeplinirii acestor trebuințe. Astăzi orice activitate economică — dacă nu direct — indirect stă în serviciul războiului. Indestulirea trebuințelor economice împreunate cu războiul o efectuește statul, iar operațiunile de credit, le îndeplinesc resp. le monopolizează Banca Austro-Ungară.

Trebuințele de bani împreunate cu războiul le acöpere în general banca de emisiune și deoarece rar se apelează la serviciile institutelor private și și atunci numai în mod transitoriu, trebuința de numărare a institutelor s'a redus la minimum. Deoarece Banca Austro-Ungară este investită cu dreptul de a emite bancnote, ea își poate îndeplini însăși trebuințele de numărare, și nu e avizată la piață. Urmează de aici că satisfacerea creditelor, ce le ia statul pentru sine și pentru afacerile centralizate în regia sa nu are efect asupra formării etalonului de pe piața de bani normală. Din cele expuse mai sus și îndeosebi prin cele din urmă se poate considera ca dovedit, că afacerile lucrative ale institutelor de bani s'au redus în mod considerabil în urma războiului.

Accentuăm, că numai venitul ce provine din afacerile de bancă strict luate a scăzut, pe când venitele ce sunt în legătură cu finanțările de războiu, apoi circulația secțiilor de mărfuri s'au urcat în mod extraordinar, ceea ce dovedesc și pozițiile de interese și proviziuni în bilanțurile semestrale ale băncilor mari, ce s'au publicat de curând. Pe teren financiar prima datorință a statului va fi consolidarea datoriilor pendente. Spre acest scop va fi lipsă să se facă emisiuni nouă. Deoarece consolidarea datoriilor pendente e interes comun pentru stat ca și pentru Banca Austro-Ungară, e sigur, că pentru reușita noilor emisiuni va trebui redus esențial etalonul oficial. Venitul de interese deci — imediat după sfârșitul războiului — abia va lua o dezvoltare favorabilă pentru bănci. Afacerile de obligațiuni încă nu prezintă prospecte favorabile. Piața de bani internațională se va exhausta așa de tare în urma îndeplinirii trebuințelor de credit enorme a singuraticelor state, încât emisiunile private se vor restrânge la un teren foarte îngust. Numai după delăturarea deplină a piedecilor amintite se va putea restabili iarăși rentabilitatea afacerilor de bancă; e însă incontestabil că conlucrând la munca de regenerare a zilelor pașnice, băncile mari pot conta în viitor la o dezvoltare și la câștiguri extraordinare, în care vor afla deplină compensație pentru reducerea trecătoare a unor rami de afaceri, cauzată de războiu.

După „*Magyar Nemzetgasda*“
Dr. L. G.

Rechiziționarea cerealelor.

Deși stat agrar și în anul acesta cu o producție abundentă de cereale, la noi în țară totuși se resimte în măsură destul de simțitoare lipsa de cereale — în piață. Este generală plângerea, că ceice doresc să-și cumpere cerealele necesare trebuințelor lor casnice, pentru consumul direct, până la recolta anului viitor, sunt puși în neputință de a face aceasta — pentru că lipsește oferta din piață. Producții mari și mici — precum s'a experiat în țara întreagă — observă o mare rezervă la scoaterea în piață a produselor lor, prețurile maximale fixate de autorități nesatisfăcându-le așteptările, părăndu-li-se prea mici și speculând la urcarea prețului cerealelor.

Dar nu numai particularii întâmpină dificultăți la aprovizionarea lor cu cerealele necesare, ci cu aceleași greutatea luptă și centrala pentru procurarea de cereale, creată de guvern în vederea aprovizionării generale (Haditermény r. t.). Zădarnic se sforțează această societate, pe calea numărșilor săi comisionari din țară, să cumpere cerealele de acasă dela producți, rezultatul este cât se poate de minimal și departe a satisface așteptările, ce s'au legat de activitatea acestei societăți privilegiate.

Nu au putut determina până acum pe producți la scoaterea în piață a prisosurilor lor de cereale, nici chiar comunicatele semioficiale publicate, în care li s'a atras atenția producților că prețurile maximale actualmente în vigoare vor rămâne neschimbate. Ei continuă a reține cerealele și a specula la prețuri mai mari, pe cari cu toate pedepsile simțitoare fixate pentru cumpărările ascunse și cu prețuri mai mari decât cele maximale — le și obțin ici-colea.

În fața enormelor dificultăți ce întâmpină astfel aprovizionarea consumului general în țară, *guvernul*, precum se anunță, *intenționează să ordoneze rechiziționarea cerealelor și încă cu prețuri mai reduse, decât cele maximale.*

Lucrările și conferențele pregătitoare pentru punerea în aplicare a acestei măsuri excepționale sunt deja în curs.

Rechiziționarea se va face, probabil, cu o reducere de 10% a prețurilor maximale în vigoare — ca și în Croația, unde măsura aceasta, provocată de aceleași cauze, s'a pus deja în aplicare.

Comerțul cu produsele alimentare importate.

Guvernul a publicat la finele săptămânei trecute, sub Nr. 3411/915 M. E. o ordonanță, prin care se reglementează comerțul cu cerealele, păstăioasele, făina și nutrețurile importate din străinătate.

Dispozițiile principale ale noiei ordonanțe sunt următoarele:

Conform § ului 1 cerealele: grâul, săcara, orzul, ovășul, porumbul, păstăioasele și produsele câștigate din acestea, prin măcinare, zdrobire, rupere sau descojire, importate din străinătate, după intrarea în vigoare a ordonanței de sus, le poate pune în circulație, fie curate, fie mestecate, exclusiv numai „Societatea pe acții pentru produse de războiu“.

Din punctul acesta de vedere, teritoriile inimice ocupate, nu se consideră drept teritorii străine.

Celce importează din străinătate articolele amintite în § 1 este obligat a le vinde „Societății pe acții pentru produse de războiu“.

Condițiile de cumpărare și de primire a articolelor, prin „Societatea pe acții pentru produse de războiu“, precum și celelalte instrucții referitoare la executarea ordonanței prezente le fixează ministrul de comerț, care va avea să fixeze și condițiile, sub cari se va putea absta dela dispozițiile ordonanței prezente pentru mărfurile transitate prin țară (§ 2).

Stațiunile căilor ferate și ale vapoarelor, destinate circulației publicului, sunt obligate a anunța prin postă, deodată cu avizarea adresatului, mărfurile, specificate în § 1 și sosite la ele din străinătate Direcțiunii „Societății pe acții, pentru produse de războiu“, având a

indică stațiunea de încărcare (predare), numele adresatului și categoria și greutatea mărfurilor. Scrisorile conținând aceste comunicări sunt scutite de porto (§ 3).

Neobservarea dispozițiilor cuprinse în §§ 1 și 2 ai ordonanței prezente se pedepsește cu închisoare până la 2 luni și o amendă bănească până la suma de K 600.— (§ 4).

Ordonanța intră în putere și are efect, pe întreg teritoriul Ungariei din ziua publicării ei (17 Septembrie a. c.).

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 23 Septembrie 1915.

În piața internațională de bani nu este de remarcat nici o schimbare mai de seamă de la ultimul nostru raport, de acum două săptămâni, încôace. Discountul privat se menține cam la nivelul din trecut și a cotel în London $4\frac{5}{8}\%$, iar în Berlin 4% .

În piața internă de bani continuă a se menține abundanța de numărar, cererile fiind minimale. Cambii de prima bonitate s'au discontat între $3\frac{5}{8}\%$ — $3\frac{3}{4}\%$; cambii de portofoliu cu $4\frac{1}{4}\%$ — $4\frac{1}{2}\%$.

AFACERI DE DARE.

Darea onorarelor. Onorarul comitetului de supraveghiere, fixat înainte, în o anumită sumă cade sub darea de venit cl. IV.

Onorarele plătite membrilor direcțiunii și ai comitetului de supraveghiere sunt a se detrage și atunci din venitul brut, când nu este documentată fixarea dării classa III sau a IV după aceste onorare.

(Judec. admin. Nr. 16,729/914).

CRONICĂ.

Necrolog. Ioan Micu Moldovan, prepozit capitalar, fondatorul și primul director executiv, și timp de aproape 30 de ani, neîntrerupt, membru în direcțiunea institutului «Patria» din Blaj, a trecut la cele eterne, la 20 Septembrie a. c. în etate de 83 ani.

Cu luminatul bărbat și marele filantrop, care a fost Ioan M. Moldovan, a dispărut totodată și un desinteresat și călduros sprijinitor a tuturor nizuințelor noastre de înaintare pe teren economic. În răposatul a aflat, Visarion Roman, acum 44 de ani un puternic sprijinitor la înființarea „Albinei” și de atunci încôace, timp de 4 decenii și jumătate. I. M. Moldovan, nu a

încetat a da întreg sprijinul său material și moral tuturor așezămintelor noastre, chemate a contribui la ridicarea bunăstării materiale a poporului nostru. — Memoria îi va rămâne neperitoare.

*

Asigurări în contra daunelor cauzate de aeroplane. Lângă asigurările de credit, de cautiuni, asigurările în contra infidelității impiegaților, asigurările în contra pierderii bagagiului s'a adaus în timpul din urmă un nou ram de asigurare: asigurările în contra daunelor cauzate de aeroplane. La acest ram de asigurare riscurile se împart în 3 categorii, după cum obiectele de asigurat sunt expuse mai mult sau mai puțin la daune. Premiile sunt în Germania pentru obiectele din apropierea forturilor, fabrici de munițiuni și de explozive 4% , 6% și 10% ; la furnisări militare și alte întreprinderi 1% , $1\frac{1}{2}\%$ și 3% ; pentru edificiile particulare, vile etc. se plătesc $\frac{1}{2}\%$, 1% și 2% .

*

Conferințe economice franceso-italiene. Conferențelor, ce au avut loc între reprezentanții cercurilor economice austro-ungare și germane, pentru o apropiere și comună lucrare a acestor două imperii pe teren economic i-a urmat săptămâna expirată o conferință analogă franceso-italiană. Conferința s'a ținut în Cernobbio și s'a accentuat în special *necesitatea comunității băncilor de emisiune a cadruplei înțelegeri și a înființării unor granițe vamale comune față de blocul german-austro-ungar.* Conferința a instituit o comisiune pentru studiarea întregului complex de chestiuni, în legătură cu un acord pe teren economic între statele aliate și amice.

*

Stocul de cereale vizibil în România. La 31 Iulie a. c. conform datelor oficiale s'au aflat depuse în depozitele particulare și la mori, în gări și porturi etc., și în șilozuri următoarele cantități de cereale:

	Chintale metrice
Grâu	4.174,277
Făină de grâu	205,415
Săcară	85,568
Orz	2.822,605
Ovăș	594,661
Porumb	6.086,267
Total	13.968,793

*

Banca Franței (situația la 2 Sept., 1915). Bilanțul Băncii Franței pe ziua de 2 Sept., 1915 st. n. arată:

Stocul aur 4.326,353,720 (cu un plus de 60.034,241 față de săptămâna precedentă).

Stocul argint 366.916,066 cu un minus de 38,166.

Disponibilități în străinătate 980,529,918 cu un minus de 28.199,777.

Portofoliul 283.759,962 cu un plus de 8.359,511.

Efectele amânate 2.044,718,748 cu aproape 16 milioane în minus.

Avansuri pe titluri 581.617.840 (cu 401,695 în minus).

Avansuri permanente către Stat 200 milioane.

Avansuri noi către stat 6 miliarde 400 milioane.

Bonuri de tezaur franceze scomptate ca avansuri ale statului către guverne străine: 480 milioane (cu 20 mil. în plus).

Cheltuieli 630,485 în plus cu 480,672.

Bilete în circulație: 13 miliarde 060.001,490 (cu un plus de peste 100 milioane).

Contul curent al tezaurului 30 mil. 787,529 (cu un minus de 38 mil. 279,825).

Conturi curente particulare 2 miliarde 499.078,881 (cu un plus de 25 milioane 602,157).

Iată beneficiile nete provizorii ale părții scurse din al doilea semestru al celor din urmă patru ani, precum și cursurile corăspunșătoare ale acțiunilor băncii:

Anii	Beneficiul	Cursul coresp.
1912	6.715,150	4,501
1913	14.271,385	4,650
1914	14.271,385	4,650
1915	18.944,906	4,365

*

„Banca Națională a României“. Situațiunea sumară la 28 August 1915 în comparație cu 28 August 1914 prezintă următoarele cifre:

Activ: Stoc metalic: Lei 272.717,361 și anume: aur (monete) Lei 171.423,052, aur depozitat L 25.220,000, aur (lingouri) L 260,000, disponibil și trate considerate ca aur L 75.814,310, (în 1914 L 209.895,451 și anume: aur (monete) L 153.209,525, aur depozitat —, aur (lingouri) —, disponibil și trate cons. ca aur Lei 56.685,926). Argint și diverse monete: Lei 419,756 (în 1914 Lei 634,408). Efecte scontate Lei 200.302,161 (în 1914 Lei 255.653,072). Imprumuturi pe efecte publice în cont-curent: L 50.803,093 (în 1914 L 110.000,973). Imprumul Statului de 15 mil. fără dobândă (1901): Lei 11.273,958 (în 1914 L 11.273,958). Imprumul în cont-curent pe bônuri de tezaur 3% aur (1914 și 1915): L 245.501,348 (în 1914 Lei —). Efectele cap. social: Lei 10.699,576 (în 1914 Lei 11.999,357). Efectele fond. de rezervă: Lei 16.407,177 (în 1914 Lei 16.759,377). Efectele fondului amort. imobil., mobil. și mașinilor Lei 3.956,681 (în 1914 Lei 4.036,281). Imobile Lei 6.738,025 (în 1914 Lei 6.732,946). Mobilier și mașini de imprimerie: Lei 1.111,153 (în 1914 Lei 1.088,494). Cheltuieli de administrațiune: Lei 775,669 (în 1914 Lei 735,815). Efecte și alte valori în păstrare: Lei 138.314,841 (în 1914 Lei 136.864,767). Bonuri de tezaur 3% aur în gaj p. Impr. Statului: Lei 300.000,000 (în 1914 Lei —). Efecte în gaj și în păstrare provizorie: Lei 161.748,848 (în 1914 Lei 254.011,822). Conturi curente: Lei 20.926,105, (în 1914 Lei 32.638,373). Conturi de valori: Lei 21.702,403 (în 1914 Lei 22.895,359). Conturi diverse: L 37.957,949 (în 1914 Lei 8.510,976).

Pasiv: Capital: L 12.000,000 (în 1914 L 12.000,000). Fond de rezervă: L 39.804,376 (în 1914 L 37.203,800).

Fondul amort. imobil., mobil. și mașinilor: L 5.907,700 (în 1914 L 5.526,192). Bilete de bancă în circulațiune L 708.655,560 (în 1914 Lei 543.288,015). Profit și Pierdere: L 4.902,667 (în 1914 L 3.810,594). Dobânzi și beneficii diverse: Lei 2.522,606 (în 1914 Lei 2.715,614). Conturi-curente și recepise la vedere: Lei 55.416,930 (în 1914 Lei 30.678,813). Efecte și alte valori de restituit: Lei 000.063,689 (în 1914 Lei 390.876,589). Conturi diverse: Lei 72.082,577 (în 1914 Lei 57.031,812).

Taxa: Scont 6%, dobânda 7%.

SUMAR.

Proces verbal. — Cauzele și urmările războiului. — Influința războiului asupra venitului institutelor de bani. — Rechiziționarea cerealelor. — Comerțul cu produsele alimentare importate. — Revista financiară: Situațiunea. — Afaceri de dare: Darea onorarelor. — Cronică: Necrolog, Asigurări contra daunelor cauzate de aeroplane, Conferințe economice franco-italiene, Stocul de cereale vizibil în România, Banca Franței, Banca Națională a României.

Cumpărăm nuci

cu prețul de zi, în cantități cât de mari. Producenții să-și facă ofertele lor cu posibilă grabă.

Plata se face la preluare.

Băncile surori ne fac un prețios serviciu prin aducerea avizului nostru la cunoștința celor interesați.

„AGRICOLA“

Hunedoara — Vajdahunyad.

(1—3).

Depozit românesc

de piane și armoniuri în Sibiu.

Piane și pianine, din cele mai bune fabrici se pot procura cu prețuri foarte moderate la

Timotei Popovici,

profesor de muzică.

Sibiu, Strada Cisnădiei Nr. 7 etajul I.